

Istra u prošlosti i sadašnjosti.

U svakom kutu naše jugoslavenske domovine je mnogo simpatija, mnogo lepih, tetošnih reči našu Istru, za naš narod. Ovu ljubav za izlo- deo jugoslavenskoga naroda dokazala je majka ja Hrvatska i Slavonija u zadnje doba u obli- meri, izbaviv našu decu od crne nevolje. de su naše dece našle u Hrvatskoj i Slavoniji oljubiv krov, a mi valja da smo onim ljudima, nemadu samo cratske osećaje za naš narod jeziku već dokazuju ih delom, harni i da smo tni, da smo po imenu i krvi jednaki njima, krv ve krvi, i meso njihovog mesa. Ali mi ne mo- da od banovine sem novčane potpore i spa- nje naše dece tražimo i to, da ona nas narod- est, da radi tamo za nas, gde moramo i mo- sami da radimo. Naša je zadaća da dajemo inicijativu za svaku akciju u prosep našega da u Istri, da pokažemo, gde treba pomoći i se i sami svojski za narod zauzmemo. A u tom smeru nužniji rad u Istri, nego li u Hrvatskoj i oniji.

Istra je najzapadnija postojanica jugoslovenstva vatsva. Što su bili naši stari grančari u tursko a, to su danas za celokupnu našu domovinu Istrani. Kao što je Slovenija na hladnom se- Istra je zapadna straža jugoslovenstva. Pre- ti bi mogli, da naš narod u Bosni i Hercego- nije prosvetljen, jer Bosna i Hercegovina su orna narodna područja, a nema nikoga na u, koji bi sumnjao u jugoslovenstvo onog dela. stri su prilike drukčije. Ma da imade naš narod stri lepu i davnu povest, ova povest je samo o poznata retkim odabranicima, a to, što zna- o, to je još nedavni naš preporod, prvi naš jonalni i politički boj, koji je skopčan i ostače pčan uz imena dr. Laginje, prof. Mandića i i. Spinčića.

U jedan mah je planula silnim plamenom odna svest i bilo je onda u Istri takvih Slavena, ste kasnije uzalud tražili u slavenskom taboru. što u slovenskim pograničnim krajevima, opazio takodjer u Istri silčan pojav, da smo odmah iza poroda počeli gubiti važne neke naše postojanke a se velik deo našeg naroda izgubio u latinskom ru. Za ovaj se pojav ne može činiti nekoga ovornim. Jer istodobno s našim narodom, pro- to se takodjer talijanski živalj. Talijani su u , kao što u Dalmaciji, od pamtlveka zastupali ilijanski stalež. Prvo je narodno probudjenje bilo svezi s ekonomskim i kulturnim razvitkom gra- stva u opće. Bio je dakle u prilog onim na- ma, koji su raspolagali s gradjanstvom, t. j. iaca i Talijana. Retki naši razumnici nisu mogli sami izvedu svoj idealni program. Učinili su što su mogli, spasili su ono, što se spasiti o. Poznato jest, da je polovicom prošlog stoleća u Trstu preko 50 posto slovenskog živilja, da početkom istoga stoleća bio Pazin čisto slaven- grad, gde se uopće nije govorilo talijanski, što izlazi iz savremenih talijanskih isprava. Razvio dakle gradjanski stalež, a s gradjanskim se ežom razmahalo u našim pokrajinama talijan- o, kao što na severnim našim granicama nem- o. Usled tog razvoja zastao je za trenutak i starodavni, svesilni pohod Slavena na more, se polagano ali sigurno vršio od Petrograda do Kotora.

Gradovi, koji su pre toga živeli dosta zatvo- sami za sebe, unutar svojih bedema, počeli širiti. U gradovima bilo je posla. Procvata je vina i industrija, a seljak, zaostao i zanemaren i, požurio se, da dobiše u gradskoj industriji du. Naš je narod radi toga nagruo u tali- ske gradiće, koji su usled naplave slavenskog etarijata i malih trgovaca počeli rasti brojem i našajem. Pošto u tim gradovima nismo imali onog gradjanskog staleža, a drugim staležima bilo života, pomladila je naša krv istrošeno la- ko gradjanstvo te ga učinilo otpornijim, jačim i živnijim. Jednom reču, dalo mu životne snage, va je snaga bila upravljena proti nama. Sem u tim slučajevima nemade u našim krajevima go- talijanske obitelji, u kojoj se ne bi mogla noviti slavenska krv, dok se o našim Slavenima te to samo iznimno kazati.

Postojanom demokratizacijom općeg života stigao je i seljak kao što i proletarac politička va. I njihov se stalež počeo razvijati. Postao je odno svestan, a u tom je trenutku prestalo ši- e talijanstva i razvoj se povratilo u drevnu kolo- tu. Brojevi porastka slavenskog pučanstva do- vaju nam, kako se u prijašnjim desetogodištima io u gradovima naš elemenat, ma da ove brojke još posvema tačne, jer imade u Istri, pa čak

i u Trstu mnogo našega živilja, koji se godimice gubi.

Metodičan rad mogao bi tome brzo doskočiti i požuriti naravni razvoj slavenstva u Istri. Glavno jest, da se prepreči latinizaciju našega naroda, a ostalo će izvesti naš narod sam bez nasilnih sred- stava i bez ikakvog pritiska. Imade doduše gradova, gdje će taj razvoj zapeti, kao n. pr. Poreč ili koji drugi gradić, koji ne nudi pridošlici nikakvu mo- gućnost zarade; ali za to bi se taj proces dao veoma brzo izvršiti n. pr. u Pulj, koja sveudilj raste i gde se još uvek mnogo našega naroda gubi. U unutarnjoj Istri imade čitavih kotara, koji su pre rata bili usled pomajsanja pismenih ljudi potpu- noma u rukama Talijanaca, kao n. pr. Kanfanar ili Sv. Vičenat, u kojima je hrpa potalijančenih Hrvata vladala čitavim okruženjem, ali to su točke, kojima je narodna budućnost osigurana. Opasnije je to na periferiji, pogotovo u blizini većih gradova, gde naš narod nema ni učitelja ni svećenika, koji bi s narodom osećali.

Najpogibelniji naš protivnik bijaše u tom po- gledu talijanski biskup Flapp, koji je savršenom metodom vodio boj proti našem narodu i kušao pokvariti ono, što je Dobriča za nas dobroga učinio. Posledice Flappovog se sistema osećaju još danas. U Istri vlada velika nestašica vrednih i na- cijonalnih svećenika ili čak i svećenika, koji pozna- vaju narodni jezik. Polag svećenstva potreban nam je materijalno obezbeđen i žilav učiteljski stalež. Bez ovih činitelja nije moguće uspešan i moderan politički rad u narodnom interesu. Sama gradska inteligencija nije danas dorasla radu za narodno probudjenje. Ona mora da imade svoje eksponente u svakom selu i ovi njezini zastupnici i propagatori njihovih ideja to su za Istru učitelji i svećenici. Treba dakle intelektualnog i realnog rada, u gradu, od kuda bi morala dolaziti inicijativa, i u selima, gde bi se morala prevesti u delo.

A već davno je hora, da se nastavi ratom prekinuti rad.

RATNI IZVEŠTAJI:

Austro-ugarski.

Beč, 19. (D. u.) Službeno se javlja: Talijan- sko bojište: U Sette Comuni trajno živahni topov- ski boj. Između Brente i Plave obustavio je ne- prijatelj po teškim porazima prešnjeg dana svoje navale. Među valjanim četama, koje su kod zadnjih bojeva, odlucno poduprte od topništva, suzblile sve na novo navajljajućeg neprijatelja, zaslužuju ugar- ske pešacke pukovnije broj 39 i 105 osobito pri- znanje. Kod San Dona suzblili smo noćni pokušaj prelaza preko Plave našom paljbom. — Poglavica generalnog stožera.

Nemački.

Berlin, 19. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja: Zapadno bojište: Vojne skupine naslednika prestolja Rupprechta i generala pukovnika von Böhma: Severoistočno od Bixschoote pročistili smo četiri dela komada opkopa, koji su u bojevima od 19. prosinca preostali u rukama ne- prijatelja te smo zarobili 136 Belgijanaca. Živahna izvidnička delatnost između Ypern i La Basse. Severno od Armentieresa i južno od kanala La Basse suzblili smo delomične navale neprijatelja. U odsecima Moeuyresa i Havrincourta jaki topnički bojevi. Kod mesnih navala dopremili smo zarobljenika. Englez je obnovio svoje navale proti našim položajima pred siegfriedskom frontom, u odseku havrincourtske šume sve do Somme. Navale pod- uzete severno Gouzeaucourta i proti samom selu skriše se pred našim linijama. Nemačke lovačke pukovnije branile su žilavo Gouzeaucourt. Takodjer između Gouzeaucourta i Hargicourta suzblili smo Engleza, koji je s jakim silama i oklopljenim vozo- vima više puta juršao. Epehy i Ronsoy ostaše po promenljivom boju u njegovim rukama. U večer opetovao je neprijatelj na čitavoj ovoj fronti svoje navale. Bile su svuda suzbljene. Između Hargi- courta i Pontrua prodri su Australci u naše polo- žaje. Po ljutom je boju uspelo zaustaviti između Hargicourta i Pontru provaljujućeg neprijatelja za- padno od crte Bellicourt—Belongise. Između po- toka Omignon i Somme napao je Englez u zajed- nici s Francuzima. Uloživši jake sile, kušao je da prodre naše linije u smeru na St. Quentin i se- verno od tog mesta. Do večera trajajući bojevi svršili su potpunim neuspehom po neprijatelja. Ljutim je bojevima bio neprijatelj suzbljen u svoje izlazne položaje: Zapadno-bruske pukovnije i alza- cij-lorenska pukovnja broj 60 osobito se kod toga odlikovaše. Južno od Somme izjaloviše se delomične navale Francuza: Na 35 kilometara širokoj navalnoj

fronti ustanovili smo po zarobljenicima 15 neprija- taljskih divizija. — Vojna skupina nemačkog na- slednika prestolja: Između Ailette i Aisne na- rastao je topovski boj poslepodne opet znatno. Žestoke delomične navale, koje su bile osobito upravljene proti našim linijama na obim stranama ceste Laffaux—Chavignon, bile su suzbijene. — Vojna skupina von Gallwitz: Na Cotes Lorraine oživela je bojna delatnost. Manji predpoljski bojevi. Kod sunka na Mauhaules dopremismo zarobljenika. — Ludendorff.

Večernji izveštaj.

Berlin, 19. (D. u.) Večernji izveštaj javlja: Na jučerašnjem bojnopolju između havrincourtske šume i Somme ograničio se Englez na žestoke delomične napadaje, koje smo svuda suzblili.

Rat.

Francuski izveštaj od 17. rujna u večer: Za- padno od St. Quentina napredovale su naše čete tečajem dana u predelu Holnona i Savya. Zarobili smo od prilike 50 momaka. Između Ailette i Aisne proširujemo trajno osvojeno ozemlje. Mesne su nam navale dopustile, da smo napredovali na zaravan- cima severno i istočno od Allemania, dopremiv nekih 100 zarobljenika. Jutros rano osvojili smo po živahnom boju uporište, koje je neprijatelj tvrdo- korno branio istočno od Sancya. Broj mrtvih, na- djenih od nas severno od Laffauxa, dokazuje teške gubitke, koje je neprijatelj pretrpio tečajem bojeva u tom području. Na Veslei poduzeše Nemci tri pro- tnavale u odseku Gienesa, koje su bile uz teške gubitke suzbljene. S ostale fronte ništa nova.

Engleski izveštaj od 18. rujna posle podne: Rezultat naših jučerašnjih poduzeća na južnom delu bojne fronte bilo je osvojenje sela Holnon kaošto i doprema nekoliko zarobljenika. Danas prepodne napale su naše čete severozapadno od St. Quentina. Jučer u večer napao je neprijatelj, zaštićen teškom zapornom paljbom na Mounous (?) te je potisnuo naše čete sve do zapadnog ruba sela. Noću pomaknuli smo naše linije neposredno južno od ka- nala La Bassee uspešnim ograničenim poduzećem nešto unapred.

Izveštaj istočne armije od 16. rujna: 15. rujna na mačedonskoj fronti započete operacije nastavile se 16. rujna s punim uspehom. Rupa, udarena u neprijateljsku frontu već 15. rujna na crti Sokol— Dobropolje—Vetrenik, proširila se na zapad i istok te obuhvaća sada preko 25 kilometara širine i 7 kilometara dubine. Zapadno od Sokola osvojile su srpske divizije utvrđeno područje između Gradeš- nice i Sokola te prekoračile reku Gradešnicu, kod čega su terale neprijateljska odeljenja, na koja su saveznički aeroplani pucali sa strojnim puškama, u neredu preko mosta Razimbeya. Istočno od Vetre- nika dokopale su se savezničke čete masiva Helm i Golo Biloj kao što i obrambenih položaja Zborska. Na drugom je mestu jedna jugoslavenska divizija osvojila 16. t. m. krasnim poletom masiv Kosick, drugi položaj neprijatelja te točku, koja nadvisuje čitavi predeo. Prvih dvaju dana pade u naše ruke preko 4000 zarobljenika, među kojima i pukovnik s čitavim stožerom, preko 30 topova, mnogobrojni minometi i strojne puške i znatne količine inog plena. Ofenzivna akcija traje. Srpske se čete bore veličajnim junaštvom te se u ustrajnosti, junaštvu i požrtvovnosti natecaju s francuskim četama, osvojiv u ljutom boju i usprkos otporu neprijatelja ove položaje, u kojima je neprijatelj već tri godine ovamo nagomilao obrambena sredstva, i to u pod- ručju od prosečne visine od 1800 metara, što obu- hvaća niz zašumljenih i strmih vrhunaca, od kojih se nekoji regbi rugaju svakom pokušaju, da se čovek na njih uspne.

Mirovna ponuda.

Odgovor „starog tigra“.

Pariz, 18. Kod otvorenja sednice senata, govorio je predsednik Dubost, izrekao je francu- skoj i savezničkim vojskama svoju harnost te ko- načno naglasio potrebu, da se osujete nemačke spletke.

Za tim je ministar predsednik Clemenceau uz frenetičko odobravanje izjavio, da je neprijatelj planuo na francusko područje bez valjanog razloga. Tek jučer je srušena Nemačka počela shvatati, kakve ljude imade pred sobom. (Odobranje.) Naši sinovi izvršuju baš delo, koje su započeli naši ocevi. Nije više Francuska sama kod pravednog

poduzeća. Bratski su narodi, koji će izvojevati zadnju pobjedu osvećenog čovečanstva. (Odobranje.) Clemenceau slavi divnog francuskog vojnika, koji će se pobjednički boriti do trenutka, kad će neprijatelj shvatiti, da nema pregovaranja između zločinstva i prava. Mi tražimo samo mir, pravedan i trajni mir. Govornik završuje: Napred-deco domovine, izvršite delo oslobodjenja zadnjih naroda od besa i nečiste sile! Citava Francuka, sav je misleći svet uz vas! (Burno odobranje).

Pariz, 19. (D. u.) Agence Havas. Svi juče-rašnji večernji listovi hvale Clemenceau za njegov juče-rašnji govor, kojega označuju odlučnim i majstorskim.

Talijanski odgovor na austrijsku mirovnu notu.

Rim, 19. (D. u.) „Aganzia Stefani“ obelodanuje sledeću notu: Do sad je talijanska vlada bila obavestena o austro-ugarskoj mirovnoj noti samo po tekstu, kojega su saopćile brzogovorne agenture. Ako je tekst, obelodanjen po dopisnom uredu, točan, to mora talijanska vlada istaknuti, da austrijsko-ugarski predlog ide za tim, da stvori prividno mirovno pregovaranje, bez pravog zadržaja i bez verovatnosti, da će imati praktičkih rezultata. Nedavne izjave nemačkih i austro-ugarskih državnika, koje isključuju svaku teritorijalnu koncesiju te hoće utvrditi nepravedne ugovore u Brestu-Litovskom i u Bukareštu kao konačne, isključuju svako korisno otvaranje pregovaranja. Sporazum i Udružene države dali su dovoljan izraz svojoj živahnoj želji po pravednom miru, te su istodobno saopćili temelje, na kojima mora taj mir biti sazdan. O ovim točkama nema u austro-ugarskoj noti ni reči. Isto vredni također o talijanskim aspiracijama. One su veoma dobro poznate austro-ugarskim vladama te su bile i priznate po saveznici. Ove se aspiracije mogu označiti kao dovršenje narodnog jedinstva i oslobodjenje talijanskih naroda, koje je dala tlačila austro-ugarska vlada, kao što i stećenje neophodno potrebnih uslova za sigurnost Italije. Pre što austro-ugarska vlada ne će priznati također ove posebne ciljeve, kao što i one opće i posebne ciljeve, za koje se saveznici bore solidarno, ne će Italija obustaviti boj, koji će čovečanstvo dovesti u susret posebnoj i sigurnoj osnovici za trajan mir, koji će se temeljiti na slobodi i pravednosti.

Hindenburg i mir.

Berlin, 19. (D. u.) „Berliner Zeitung am Mittag“ donosi sledeći proglas feldmaršala von Hindenburga vojsci na bojni polju: Austro-ugarska je vlada predložila svim ratujućim silama, neka šalju u neutralno mesto zastupnike u svrhu neobvezatnih mirovnih pregovaranja. Bojna se dela ne smeju prekinuti. Spremnost za mir nije u protuslovlju s duhom, u kojem vodimo naš boj za domovinu. Prosinca 1916. predložio je naš car sa svojim saveznicima neprijateljima mir. Više puta je nemačka vlada pokazala svoju spremnost na mir. Odgovor je neprijatelja bilo poruga i zasmeh. Neprijateljske su vlade dalje hucakale svoje narode na boj za uništenje Nemačke, dok smo mi sveudilj vodili naš obrambeni boj. Našli su saveznici učinili sada drugi predlog, da dodje do pregovaranja. Ali boj se ne će prekinuti. Nemačka vojska, koja liza četiri pobjedničkih godina štiti divno domovinu, mora neprijatelju da dokaže našu nepobedivost. Samo time ćemo doprineti k tome, da slomimo volju neprijatelja, što nas hoće uništiti. Boreći se, moramo iščekati, da li neprijatelj imađe s nama poštene namere ili ne, da li je taj put spreman na mirovna pregovaranja; ili otklanja još uvek mir te traži, da mu otkupimo njegove uvete, koji bi uništili budućnost naših naroda.

* **Zadnja zračna navala na Pariz.** „Progres du Lyon“ javlja, da je zadnja zračna navala naišla Parizu znatne štete. Kuće, na koje su pale požarne bombe, posvema bijahu upepeljene. Nemci se služe novim užasnim požarnim bombama, od vanredne prodorne snage i raspršivosti. 5 je osoba bilo ubijeno, a 10 ranjeno. Više je skupina aeroplana preletelo u razmaku od nekoliko minuta zatvornu paljbu te bacilo dva puta na pariško gradsko područje bombe. Francuska obrambena paljba bljaše veoma žestoka.

* **Baku osvojen.** Carigrad, 17. (D. u.) Posebni dopisnik „Agence Milli“ u Baku javlja, da je prema autentičnim informacijama bio Baku osvojen. — Prometlivi taj dopisnik u Baku, kojemu trebaju autentične informacije, da dozna, da je grad, u kojem boravi i iz kojega izvešćuje, pao, zaboravio nam je javiti glavnu stvar: tko ga je zapravo osvojio?

* **Mađari o uvetima mira.** Organ mađarske socijalno-demokratske stranke „Nepszava“ donosi: Nimalo nas ne zanima ono, što se sada iza kulisa događa, jer sve te rasprave, svi ti pokušaji ne utiču na rešenje krize, koja znači za mađarski narod životno pitanje. Rešenje današnje krize ustanovljuje na imperativni način oživotvorenje ugarske demokracije, koja je i za vanjsku politiku od eminentne važnosti. Oživotvorenje mađarske demo-

kracije je i danas, kao i dosada jedan od preduveta mira. Nezdovoljstvo radeće mase, a u isto vreme čitava javnost evropskih država sa takvom snagom traži demokratizaciju centralnih vlasti, da je to danas najvažnije jamstvo budućeg mira sviju naroda. Mađarske se mase mogu umiriti samo demokracijom, a sa državama antante može se mir sklopiti samo na temelju demokracije. Anomalije današnjeg sistema može odstraniti samo jedna nova era, koja će steći poverenje naroda, a time i parlamentarnu većinu. Svaki drugi pokušaj je samo ponovna prevara, možda sa novim sredstvima. Sa propašću cele zemlje igra hazardnu igru svaki političar, koji će dalje vladati sa Wekerleovim sredstvima. Radnički slojevi zemlje, svi progresivni elementi naroda primiče za neprijateljstvom i mržnjom svaki pokušaj, koji ne ide ravnim putem, već hoće izigrati demokraciju, pacifističku vanjsku politiku i pošteni socijalnu politiku.

* **Novi američanski poklicar u Londonu.** Washington, 19. (D. u.) Reuter. John W. Davids, generalni državni odvjetnik u Udruženim državama, bio je imenovan američkim poklicarom u Londonu.

* **Jednodnevni prosvedni štrajk.** Solnograd, 19. (D. u.) Radništvo grada i pokrajine Solnograd stupilo je u znak prosveda proti prehranbenim prilikama u jednodnevni, prosvedni štrajk.

Domaće vesti.

Kažnjeni radi trgovine živežem. Radi prestupka nedozvoljene trgovine sa životnim namirnicama, kojim država upravlja, beše od c. kr. kotarskog poglavarstva Zović Božo, posednik iz Kanfanara, kažnjen na globu od 2000.— kruna.

Kažnjeni radi prekoračenja cene. Radi prekoračenja cene za mleko i jaja, koja beše na tržištu oglašena kao dopuštena, kažnjeni su od c. kr. kotarskog poglavarstva Dobran Marilja sa 10 dana, a Benčić Mato, oboje iz Šišana, sa 24 sata zatvora.

Milodari za našu srednju školu u Pull. Preko uprave našeg lista položena je svota od K 185.40, sakupljenih u Medulinu medju zalujućom omladinom, mjesto nadgrobnog venca svojem nezaboravnom drugu, omladinu Josipu Lazariću. Svota beše sakupljena na predlog gospodjice Ludovike Matika i g. Dragutina Radoševića. Dobrom omladinu budila rođena gruda, a uzornoj medulinskoj omladini hvala i čast, koja ne propušta prigode, a da se ne seti svojih rodoljubnih dužnosti.

Dnevne vesti.

Lek protiv španjolske groznice. U lečničkom listu „Wiener klinische Wochenschrift“ pripočuje lečnik dr Marković, da mu je uspeo pronaći lek, kojim se španjolska influenca daje izlečiti za 24 sata u svakom slučaju. To se postizava time, ako se bolesniku smesta nakon nastupa vrućine daje doza kalomela (0.3 do 0.6 grama), a svako 4—5 sati liza toga pol grama aspirina pomešano s jednim decigramom kofeina. Bolesnici, koji tako rukovode, svi bez iznimke gube vrućinu i reše se svake komplikacije. Kalomel je zapravo živina sol, koja je u apotekama poznata kao jako sredstvo za čišćenje želuca i dezinfiltracije creva. Kod upotrebljavanja zahteva se velika pažnja i sme se uzeti samo po naredbi lečnika; to većma, jer može biti slučajeva, u kojima kalomel može biti vrlo opasan.

Narodno veće. Kako čitamo u slovenskim novinama, ustanovilo se pokrajinsko narodno veće za Trst i za Goricu. Bude li se tamo ozbiljno radilo, biće će ove ustanove od vanrednog narodnog značenja. Pošto se također Istra priključila Narodnom veću u Ljubljani, te imademo mi u Istri članove ove najviše narodne eksekutive; ne sumnjamo, da će se u dogledno vreme također u Istri ustanoviti pokrajinsko Narodno veće, što će biti žarište čitavog našeg političkog života. Na rad dakle, da ne bude prekasno.

„Podmoraki pe“ u Jadranskom moru. Zadarski „Narodni List“ piše: U subotu oko 10 sati u večer, blizu Vira (Puntadura), nedaleko Zadra, taman onde, gde ono malo dana pre „Daniele Erno“ mal ne nastrada, jedan naš brod ugledao je „mor-

skog psa“. Stao je u nj pucati i nestalo ga pomorec dubinama. Nikakove nesreće! Čuvajte putnike „morskih pasa“.

Topnički motori u antantnoj vojsci. Iz Srbije javljaju, da će antantne vojske doškoru do jedno važno poboljšanje na topničkom području. Radi se o malom oklopljenom motoru, koji će u topove malenog kalibra. Pokusi su vrlo uspeli. Motor je osiguran od taneta topova snjega kalibra.

Vojničke i mornaričke vesti.

U službi dolazi: Garnizonsko nadzorstvo: S. Gartner; lučko lečničko nadzorstvo na brodu. Njeg. V. čanstva „Adria“; lečničko nadzorstvo u vojarni ratne mornarice: linijski lečnik dr. Zorjan.

Mali oglasnik

Mlade svinje
daju se za živež (žito).
Adresu daje uprava lista.

Prvi posredovni
ženidbeni ured
Zagreb, Ilica 7.

Imade na izbor iz vrlo otmenih i imućnih krugova boljih ženidbenih partija, obojeg spola. Informacije besplatne.

U trgovini pok
stva, Pl. Sarbali
u Šišanskoj ulici,
prodaje se novo pri
pokušatvo.

Knjige
Dioničke tiska
mogu se dobiti u
podružnici Jos. Krmp
ulica Franja Ferdinandab

Konsumni magazin ratne mornari

izdavaće pol kg brašna i 30 dg ječmena
10 kruna, i to ovim redom: U petak 20
subotu 21. o. m. od broja 2500—5000,
ponedeljak 23. i utorak 24. o. m. od br
1—2500.

**Zubarski ambulatorij
pre Dr. PRASCH**

u PULI, ulica Giulia br. 5 ponovno je stupio
delovanje, i to: od 9—12 sati pre, i od 2
posle podne.

Konsumni magazin ratne mornari

izdavaće u sredu 25. i u četvrtak 26. o.
četvrt kg frankove kave i 1 kg nadome
za kavu za K 9.— i to, od broja 500
7200 kavu i onima, koji imaju pravo na k
nju za vreme rata.

Sueukupna dela (od 18 knjiga)
kao i pojedine knjige
Sandora Gjalskoga (Ljuba Babić)
mogu se dobiti kod podružnice
Jos. Krmpotić
ulica Franja Ferdinanda br. 3.
Pod starim krovovima. — Iz varmegjinskih
dana. — Diljem Doma. — U novom dvoru.
— Na rodjenoj grudi. — Bij-dne priče. —
Janko Borislavić. — Gjurđica Agičeva. —
U noći. — Radmilović. — Male pripovijesti.
— Mors. — Maričoni. — U žutoj kući.
— Irenina udaja, djevojački jad. — Tri pri-
povijesti bez naslova. — Osvit.

**Velik izbor
listovnog papira**

u mapama i kutijama
preporuča
Jos. Krmpotić - Pula.

Pečatni vosak

dobiva se kod tvrdke
Papirница J. KRMPOTIĆ - Pula.

Oglasujte
u „Hrvatskom Listu“

Još je vreme.

Pristupite osiguranju ratnog zajma, koje predstavlja opsežno
obezbjeđenje obitelji. — Povoljni uveti, bez doklada i sporednih
pristojbina. — Prijave prima: Oseguavajući odle c. k. austrijske
zaklade za udovice i siročad palih vojnika, Trst, Via Lazzaretto vec-
chio 3, i Kotarski odeli u Gorici, Cirknici, Sezani, Koprnu, na Vo-
loskom u Puli, Pazinu, Grižnjanu, Villa Vicentina, Korminu, na Cresu,
u Lošinju, na Reč i na Krku, dalje i banke: Anglo-Austrijska
banka, Jadranska banka, Srednjsnja banka nemačkih štedionica, Kreditni
zavod za trgovinu i obrt, Banca Commerciale Triestina, Banca Triestino-
Istriana, Životnostenska banka, banka „Unione“ i druge, konačno: c. k.
porezni uredi, općinski uredi i školska ravnateljstva u Trstu, Istri,
Gorici i Gradskoj.

NA listu: U preplatu
ditaru god. K 48.—
polugodišta K 24.—
mesечно K 13.—, me-
sечно K 4.—, u malopro-
16 fl. pojedini broj
GLASI primaju se u
ravni lista trg. Cuztoza 1

godina IV.

RATNI IZV

Austro-ug
Beč, 20. (D. u.) Služ-
mletačkoj fronti oživeli
no od Monte di Val Bel-
o je Talijanima, da prod-
važno poduzeti protunav-
njih van. Istočno od A-
Orso suzbiše naše valja-
še po ogorčenim bojevi-
pretrpeo teške gubitke. I
ponovni pokušaj neprija-
Zapadno bojište: Kod
nih dela. — Albanija: N-
prijateljski letalački ure-
bešno napadnuti po našim
eralnog stožera.

Berlin, 20. (D. u.)

na službeno javlja: Za-
pina naslednika prestol-
erolstočno od Bixchoo-
tekli su uspešno po nas-
bili smo engleske sunke.
u Moeuvresa i u šumi H-
jenika. Kod Moeuvresa
ta neprijatelja u zrak.
la pukovnika von Böh-
u jutro žestoki paljber-
omilčne navale, koje je
luzeo proti Gouzeaucou-
elija. Kod toga su se o-
vnije i pruski lovci. Izm-
nme upravio je neprijate-
dne po najžešćoj paljbi
na. Kao što i jučer, izjal-
Vojna skupina nemačkoj
verno od Aisne dopremis-
Ivorcu Vaurains i zapad-
ljenika. Usled naše topn-
svila poduzeće zapadno
sve razvio napadaj nep-
ravan, te je bio suzbijen
llwitz: -Mali pretpoljski
jem izmedju Moze i Mo-
a broj 2 pod vodstvom
Bönika u doba od 12.
upina izgubila je samo
chner polučio svoju 30.
ndorf.

Rat

Francuski izveštaj od
no od Oise tečajem no-
stoke nemačke protunav-
erolstočno od Sauchy-
ncuzi su održali svoje
Loren i izveli su Francu-
obljenika.

Francuski izveštaj od
em dana napredovale su
a boreće se čete u p-
entina i izmedju Holnon-
nti od nekih 10 kilometara
om otporu neprijatelja na
kilometra unapred te su
a Francillya, Seleyca, o-
ntaine-le-Clercs. Dalje na-
de od Contescourta te se
Grand. Severno od Aisne
dovanje istočno od Jouya
Allemanta poduzeo je ne-
ale; ali obnova naše ofe-
prijatelja te prisilila ga na
stekli zemljišta i zarobili.

Francuski izveštaj od
predelu St. Quentin nast-
je napredovanje te su
se neprijatelj žilavo bra-
toka topovska delatnost.
ala u predelu dvorca Moy-
ncuzi su održali sve svoje
prijatelju gubitaka. Na fi-
bom nemačku navalu su-
ona, a da nije mogla dosti-
Champagne i na severnoj
neprijateljeve nasrtaje.

Francuski izveštaj od
em dana nastavile su naše
delu jugozapadno od St.